

* ПРАВОВІ ОСНОВИ
ОХОРОНИ ПРАЦІ

Т.в.о. директора Олена Яременко

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗЯХ

До загальних законів, що визначають основні положення про охорону праці належать: Конституція України, Закони України «Про охорону праці», «Основи законодавства України про охорону здоров'я», «Про пожежну безпеку», «Про використання ядерної енергії та радіаційний захист», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», Кодекс законів про працю України (КЗпП). Спеціальними законодавчими актами в галузі охорони праці є Державні нормативні акти про охорону праці, Державні стандарти Системи стандартів безпеки праці, Будівельні норми та правила, Санітарні норми, Правила технічної експлуатації електроустановок споживачів та інші нормативні документи.

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗЯХ

* НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ОХОРОНИ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗЯХ

* ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ»

Закон не відмінив жодної з діючих норм і дозволив:

- ❖ створити органи управління охороною праці та систему органів нагляду за охороною праці;
- ❖ створити власну нормативну базу з охорони праці;
- ❖ забезпечити гласність з питань охорони праці;
- ❖ ввести економічні важелі управління охороною праці;
- ❖ визначити роль колективних договорів;
- ❖ ввести нові інститути управління і нагляду за охороною праці на підприємстві (уповноважені трудових колективів та комісії з питань охорони праці підприємств);
- ❖ розпочати підготовку дипломованих спеціалістів з охорони праці.

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗЯХ

*** ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ»**

Державна політика в галузі охорони праці базується на принципах:

- ❖ пріоритету життя і здоров'я працівників, повної відповідальності роботодавця за створення належних, безпечних і здорових умов праці;
- ❖ підвищення рівня промислової безпеки шляхом забезпечення суцільного технічного контролю за станом виробництв, технологій та продукції, а також сприяння підприємствам у створенні безпечних та нешкідливих умов праці;
- ❖ комплексного розв'язання завдань охорони праці на основі загальнодержавної, галузевих, регіональних програм з цього питання та з урахуванням інших напрямів економічної і соціальної політики, досягнень в галузі науки і техніки та охорони довкілля;

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗЯХ

* ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ»

- ❖ соціального захисту працівників, повного відшкодування шкоди особам, які потерпіли від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань;
- ❖ встановлення єдиних вимог з охорони праці для всіх підприємств та суб'єктів підприємницької діяльності незалежно від форм власності та видів діяльності;
- ❖ адаптації трудових процесів до можливостей працівника з урахуванням його здоров'я та психологічного стану;
- ❖ використання економічних методів управління охороною праці, участі держави у фінансуванні заходів щодо охорони праці, залучення добровільних внесків та інших надходжень на ці цілі, отримання яких не суперечить законодавству;

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗЯХ

* ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ»

- ❖ інформування населення, проведення навчання, професійної підготовки і підвищення кваліфікації працівників з питань охорони праці;
- ❖ забезпечення координації діяльності органів державної влади, установ, організацій, об'єднань громадян, що розв'язують проблеми охорони здоров'я, гігієни та безпеки праці, а також співробітництва і проведення консультацій між роботодавцями та працівниками (їх представниками), між усіма соціальними групами під час прийняття рішень з охорони праці на місцевому та державному рівнях;
- ❖ використання світового досвіду організації роботи щодо поліпшення умов і підвищення безпеки праці на основі міжнародного співробітництва.

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗЯХ

* КОДЕКС ЗАКОНІВ ПРО ПРАЦЮ

Кодекс законів про працю України — основний закон національного трудового законодавства.

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗЯХ

*** ЗАКОН УКРАЇНИ « ОСНОВИ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я»**

За Конституцією України кожен громадянин України має право на:

- ❖ життєвий рівень, необхідний для підтримки здоров'я людини;
- ❖ безпечне для життя і здоров'я навколишнє природне середовище;
- ❖ безпечні і здорові умови праці, навчання, побуту і відпочинку;
- ❖ кваліфіковану медико-санітарну допомогу, до якої входить також вільний вибір лікаря та медичної установи;
- ❖ відшкодування шкоди, завданої здоров'ю.

Держава згідно з Конституцією України гарантує всім громадянам реалізацію їхніх прав у сфері охорони здоров'я шляхом:

- ❖ створення мережі закладів охорони здоров'я;
- ❖ надання всім громадянам гарантованого рівня медико-санітарної допомоги;
- ❖ здійснення державного нагляду в сфері охорони здоров'я;
- ❖ встановлення відповідальності за порушення прав громадян у сфері охорони здоров'я.

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗЯХ

* ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ»

Громадяни України зобов'язані:

- ❖ піклуватися про своє здоров'я і здоров'я своїх дітей, не шкодити здоров'ю інших громадян;
- ❖ проходити своєчасно профілактичні щеплення та медичні огляди;
- ❖ надавати невідкладну допомогу іншим громадянам, які знаходяться в умовах, що загрожують їхньому життю і здоров'ю.

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗЯХ

* ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ПОЖЕЖНУ БЕЗПЕКУ»

Власники підприємств, установ та організацій або уповноважені ними органи (далі - власники), а також орендарі зобов'язані:

- ❖ розробляти комплексні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки, впроваджувати досягнення науки і техніки, позитивний досвід;
- ❖ відповідно до нормативних актів з пожежної безпеки розробляти і затверджувати положення, інструкції, інші нормативні акти, що діють у межах підприємства, установи та організації, здійснювати постійний контроль за їх додержанням;
- ❖ забезпечувати додержання протипожежних вимог стандартів, норм, правил, а також виконання вимог приписів і постанов органів державного пожежного нагляду;
- ❖ організовувати навчання працівників правил пожежної безпеки та пропаганду заходів щодо їх забезпечення;

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗЯХ

* ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ПОЖЕЖНУ БЕЗПЕКУ»

- ❖ у разі відсутності в нормативних актах вимог, необхідних для забезпечення пожежної безпеки, вживати відповідних заходів, погоджуючи їх з органами державного пожежного нагляду;
- ❖ утримувати в справному стані засоби протипожежного захисту і зв'язку, пожежну техніку, обладнання та інвентар, не допускати їх використання не за призначенням;
- ❖ створювати у разі потреби відповідно до встановленого порядку підрозділи пожежної охорони та необхідну для їх функціонування матеріально-технічну базу;
- ❖ подавати на вимогу державної пожежної охорони відомості та документи про стан пожежної безпеки об'єктів і продукції, що ними виробляється;
- ❖ здійснювати заходи щодо впровадження автоматичних засобів виявлення та гасіння пожеж і використання для цієї мети виробничої автоматики;

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗЯХ

* ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ПОЖЕЖНУ БЕЗПЕКУ»

- ❖ своєчасно інформувати пожежну охорону про несправність пожежної техніки, систем протипожежного захисту, водопостачання, а також про закриття доріг і проїздів на своїй території;
- ❖ проводити службове розслідування випадків пожеж, створювати у разі потреби відповідно до встановленого порядку підрозділи пожежної охорони та необхідну для їх функціонування матеріально-технічну базу;
- ❖ подавати на вимогу державної пожежної охорони відомості та документи про стан пожежної безпеки об'єктів і продукції, що ними виробляється;
- ❖ здійснювати заходи щодо впровадження автоматичних засобів виявлення та гасіння пожеж і використання для цієї мети виробничої автоматики;
- ❖ своєчасно інформувати пожежну охорону про несправність пожежної техніки, систем протипожежного захисту, водопостачання, а також про закриття доріг і проїздів на своїй території; проводити службове розслідування випадків пожеж.

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗЯХ

* ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА»

Кожен громадянин України має право на:

- ❖ безпечне для його життя і здоров'я навколишнє природне середовище;
- ❖ отримання екологічної освіти;
- ❖ участь у роботі громадських екологічних формувань

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗЯХ

* ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА»

Для фінансування заходів з охорони довкілля утворюються державний і регіональні фонди охорони навколишнього природного середовища за рахунок:

- ❖ зборів за забруднення навколишнього природного середовища;
- ❖ штрафів за забруднення довкілля;
- ❖ штрафів за порушення норм і правил охорони навколишнього природного середовища;
- ❖ добровільних внесків підприємств та громадян.

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗЯХ

* ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ СИСТЕМИ СТАНДАРТІВ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ

ГОСТ – державний стандарт;

ДНАОП - державні нормативні акти про охорону праці;

ССБТ – система стандартів безпеки праці;

ДСТУ – державний стандарт України.

Реєстр ДНАОП — це офіційне видання, що підлягає використанню власниками підприємств, посадовими особами та працюючими.

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗЯХ

* КОЛЕКТИВНИЙ ДОГОВІР, ЙОГО УКЛАДЕННЯ І ВИКОНАННЯ

Згідно зі ст. 23 КЗпП України, трудовий договір може бути:

- ❖ безстроковим, що укладається на невизначений термін;
- ❖ строковий, встановлений на термін за погодженням сторін;
- ❖ таким, що укладається на час виконання певної роботи;
- ❖ у формі контракту з визначеними обов'язками.

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗЯХ

* КОЛЕКТИВНИЙ ДОГОВІР, ЙОГО УКЛАДЕННЯ І ВИКОНАННЯ

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗЯХ

* КОЛЕКТИВНИЙ ДОГОВІР, ЙОГО УКЛАДЕННЯ І ВИКОНАННЯ

Дотримання письмової форми є обов'язковою умовою, якщо:

- ❖ проводиться організований набір працівників;
- ❖ трудовий договір укладається в районах Крайньої Півночі або місцевостях, прирівняних до них;
- ❖ укладається контракт;
- ❖ працівник наполягає на укладенні трудового договору в письмовій формі;
- ❖ в інших випадках, передбачених законодавством України.

Трудовий договір вважається укладеним, коли сторони домовилися, щодо всіх обов'язкових умов (ст. 24 КЗпП України).

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗЯХ

* ПРАВА ПРАЦІВНИКІВ НА ОХОРОНУ ПРАЦІ ПІД ЧАС РОБОТИ НА ПІДПРИЄМСТВІ, НА ПІЛЬГИ І КОМПЕНСАЦІЇ ЗА ВАЖКІ ТА ШКІДЛИВІ УМОВИ ПРАЦІ

Граничні норми підіймання і переміщення важких речей для неповнолітніх встановлені залежно від віку, статі і тривалості робіт:

Календарний вік, років	Граничні норми ваги вантажу, кг			
	Короткострокова робота		Тривала робота	
	юнаки	дівчата	юнаки	дівчата
14	5	2,5	не допускається	
15	12	6	8,4	4,2
16	14	7	11,2	5,6
17	16	8	12,6	6,3